

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

י ש י ב ה ק י " ט

22.7.1974 - אחה"צ

העד: אל"ם טוביה רביב

- היו"ר אגרנט: אחה אל"ם טוביה רביב?
- רביב: כן.
- היו"ר אגרנט: אחה מצהיר בהן צדק לומר את האמת?
- רביב: מצהיר.
- היו"ר אגרנט: העדות שלך היא סורית. הדיון הוא סורי.
- רביב: סובן.
- היו"ר אגרנט: אנחנו רוצים קודם כל לקבל ממך כמה פרטים על קורות חיך, שנת הלידה, מקום הלידה, החינוך והפרטים הצבאיים.
- רביב: נולדתי ב-21.8.34 ביוגוסלביה בעיר הנקראת סובוכיצה. הייתי סמוך לעיר הזאת, בעיירה קסנה, עד גיל 7 כערך. כתוצאה מכניסת ההונגרים לחלק זה של יוגוסלביה עברתי עם משפחתי, קרי - אמי ואחי, לבודפשט ושם המשכתי בלימודי העממיים. ב-1945, אחרי כניסת הרוסים לבודפשט חזרתי ליוגוסלביה והמשכתי את לימודי בשפה היוגוסלבית.
- לנדוי: יש שפה כזאת?
- רביב: סרבית. שם גמרתי 8 כיחוח לימוד, אשר נקרא אצלם "בחינוך בגרות קטנות" וכ-1948 עלינו ארצה.

הער: אל"ט טוביה רביב

הייתי שנה בקיבוץ הזורע, אחרי זה עברנו - החרכזנו יותר נכון, כי היינו מפורזים עד אז - כמושה רשפון. ב-1952, תחילת 1952, התגייסתי לצה"ל. עברתי קורס ב-1954. ב-1955 השתחררתי לשנה וחצי. ב-1956, במסגרת "קדש" נפצעתי קשה. ובעקבות הפציעה ובעקבות מבצע אקצמא "קדש" חזרתי לצה"ל וסאז אני בצה"ל. בצה"ל עברתי חפקידי פיקוד של מ"מ, מ"פ, מ"פ ב"קדש", מג"ד במלחמת ששת הימים, מפקד חטיבה במלחמת יום הכיפורים. בין התפקידים האלה הייתי שנה - שנתיים בהדרכה, הייתי מפקד קורס מפקדי טנקים, הייתי מדריך בקורס מ"פים, הייתי סגן מפקד חטיבה בחקופה מלחמת ההתשה בסיני.

יריין: איזו חטיבה?

רביב: 401. הייתי גם ראש לשכת מפקד הגייס חקופה מסויימת,

והייתי בהמשך ראש לשכת ראש אגם, הייתי בפו"ם.

היו"ר אגרנט: במטכל?

רביב: כן, במטכל. כחדשיים לפני מלחמת יום הכיפורים....

יריין: סליחה, מהי הייתה ראש לשכת ראש אג"ם?

רביב: ב-65 - 1964, בתקופתו של האלוף חיים ברלב, כשהיה

ראש אגם. חדשיים לפני מלחמת יום הכיפורים עזבתי

את חטיבתי, חטיבה 600, אותה הקמתי למעשה מהתחלה כחטיבה חדשה, ויצאתי להדריך

בפו"ם. למעשה לא התחלתי להדריך, אלא חזרתי לחטיבה למלחמה.

היו"ר אגרנט: מסתי אתה מפקד חטיבה 600?

רביב: מפרץ 1971.

היו"ר אגרנט: מה יש לך לומר לנו בנושא המשמעת בצה"ל, ביחוד עקב

הנסיון שלך בחטיבתך לפני המלחמה?

רביב:

אני מוכרח, אין לי ברירה, אלא להחייחם, להשוות

לתקופות אחרות בצה"ל, איני יכול להשוות לצבאות אחרים -

כי איני סכיר כאלה, הייתי אומר שבשנתיים האחרונות שלפני מלחמת יום הכיפורים

המסמכת היתה א כירידה, כירידה בהשוואה למה שהיה לפני כן.

קשה לי ללמד באיזו מידה השפיע הדבר על המלחמה, אני

רוצה להכדיל בין נכונות לבין מסמכת, הייתי אומר שבחסיבה לא היתה של בעיה של חוסר

נכונות, לפחות לא אצל אותם האנשים שהיו בקו הראשון ונלחמו. אינני יודע אחורה

יותר כדרגים או אותם החיילים שכחוצאה מחוסר כלי רכב בכלל לא ירדו למטה אלא נשאר

במחנה "סדה תימן". אבל אצל אותם האנשים שירדו ונלחמו לא היתה בעיה של נכונות

להלחם לא בהתחלה ולא בסוף, גם לא אחרי שהרבה חברים נהרגו כבר ונמצעו, והם עצמם

יצאו כבר מסנק שלישי או רביעי או חמישי, סנקים פגועים, והם עצמם נשארו שלמים.

אמנם בסוף, אמנם אחרי שיחה קצרה, אבל חזרו לסנקים והיו מוכנים להמשיך להלחם.

לא כך, ואני מבדיל בזה, המצב בנושא המסמכת. אינני

יודע אם זה בעקבות מה שהיה לפני המלחמה וירידת המסמכת, אבל היו בעיות שבמידה

מסויימת פגעו בנו. אני אולי ~~מאמץ~~ אביא דוגמאות. אנחנו, לא בחקופת המלחמה, ואולי

גם לא סיד אחריה, ■ בחקופת מלחמת ההתשה הקצרה בגדה המערבית, לא היינו מסוגלים

להתגבר על גניבות רכב וגניבות ציוד מיחידה שבאית אחת למשנה. איזה שהוראות שהוציאו

או לא הוציאו לא עזרו והגניבות נמשכו. אני חושב שמסמכת תנועה באותו הציר הכודר,

שהיה ציר לעבר ראש הגשר, מה שנקרא אז "ציר עכביש", היה סחוס והיה בלתי אפשרי

לעבור בו כחוצאה מרכבים שנכנסו ולא היו צריכים להכנס או כחוצאה מרכבים שנכנסו

ולא ירדו לצירי הדרך על מנת לפנות את הכביש, ולא הועיל שום דבר - את גרירת

הדוכרות היינו צריכים לתוריד מן הכביש, וזה לקח פי שנים או שלושה זמן עד שהצלחנו

להביא אותן כחוצאה מסתימת הצירים.

אני חושב שהגענו למצב זה בעקבות אותה הירידה שבשנתיים

שלפני המלחמה. אבל אני מדגיש עוד פעם, שזה לחוד ונכונות לחוד. לי בכל אופן בחסיבה

לא היו בעיות של אי רצון לצאת להלחם או סרוב למלא פקודה לצאת להלחם.

היו"ר אגרנט: לפני המלחמה במה התבטאה הירידה במסמעת מלבד בניכוח

של ציוד?

רביב: אולי מבחינת החיילים זה הכי קל לומר. ירידה המסמעת

זה ~~ממאמץ~~ בחוסר דייקנות של ביצוע פקודות. ולא משנה

אם זה מבחינה לכוש או מבחינת החרגולות של צוות טנק. הייתי אומר שחוסר הדייקנות הזאת התאפשרה כתוצאה מחוסר פיקוח מספיק ואולי גם מחוסר הגובה. אני מכין שאתם לא חוקרים את מצבנו היום, כי אני חושב שהמצב שהיה לפני המלחמה מבחינה זאת הוא עדיין יותר טוב מאשר היום.

אבל אני חושב שבנושא המסמעת צריך לכוון גם רמות קצה

יותר גבוהות. אני חושב שהפקודות שיצאו בחלקן היו פקודות לא בדוקות עד הסוף, אם ניתן לבצען או לא. אני חושב שאולי יצאו פקודות כאלה כתוצאה מכך שקציני המטה לא היו ברמה המתאימה. אני חושב, אגב, שגן היום אינם ברמה המתאימה, ברמת החטיבה וברמת האוגדה. פעם היתה שאיפה בצה"ל שקציני המטה החטיבתיים יהיו כבר בוגרי פו"ם. אני חושב שאני יכול לומר כנסחון שאין היום בצה"ל היום וגם לא לפני המלחמה אף קצין מטה חטיבתי בוגר פו"ם, אני חושב שיש מעטים מכין קציני המטה האוגדתיים שהם בוגרי פו"ם. וזה אומר אולי חוסר נסיון, חוסר ידע, וכחוצאה מחוסר נסיון וחוסר ידע - מוציאים פקודות, או הוציאו פקודות, שהן בחלקן אולי בלתי נחננות לביצוע ובחלקן קשות לביצוע. ואני חושב שזה מוסיף לחוסר מסמעת. כי ברגע שמקבל מישהו פקודה כזאת ורואה שהוא לא יכול לבצע, והוא לא מבצע, ואח"כ גם לא באה שום תגובה על כך שהוא לא מבצע, אז הוא מכין שגם בפעם הבאה הוא יכול לעשות אותו הדבר. אני לא יודע אם אני צריך לפרט דוגמאות.

אולי תתן כמה דוגמאות?

היו"ר אגרנט:

אח"כ רשמה יע

עוד אל"ט טוביה רביב

רביב: אינני יודע אם אני צריך לפרט דוגמאות.

אגרנט: אולי היתן כמה דוגמאות.

רביב: אני מתפש את הדוגמא המתאימה ביותר אולי.

אני הקמתי את חטיבתי בסרץ 1971 במחנה חסה.

מחנה קרוב לאשקלון כשוקף לעוד חטיבה שכבר היתה במחנה. בהתחלה היו לי כעיות של סכנים, איך להחארגן לאן להכניס את הציוד, ואחרי לחץ גדול סצירי קבלתי מכנה ששנים קודם שמש כחדר אוכל אבל אב באותה תקופה לא היה בשטוש ועם המכנה הזה, אפנס לא טוב, אבל הסדרתי. לפרות שכבר הייתי מאורגן, נאמר, שם חכיתי עד שיבנו לי מחנה בשדה חימן. מחנה שדה חימן היה בבנייה, לפרות שכבר הייתי מאורגן פחות או יותר, ובמחנה חסה הייתי יכול לצאת למלחמה, כפי שיצאתי שדה חימן קבלתי פקודה משם מהיום למחר, בתחילת דצמבר שעוד כחודש דצמבר עלי לעבור לשדה חימן.

היו"ר אגרנט: באיזה שנה זה היה ?

רביב: 1971. אינני יודע עד היום הזה למה זה היה חיוני

כל כך פהר לעבור, אבל לדעתי ההעברה הסהירה הזאת

גרסה לכמה וכמה תופעות שליליות. השנוי בשדה חימן לא היה סוכן, את הציוד הכנסתי למחסנים חצי מוכנים עוד ללא חלונות, ללא תאורה ואת כוח האדם שלי במקום לטפל ולהחזיק את הציוד שהיה לרשותי, הייתי צריך לחלק לשמירה בזמן שהקבלנים האזרחיים עכדו על החלונות ועל השמש החשפל.

זו דוגמה אחת, אני חושב שזה גם חינוך את החיילים לא טוב, גם הציוד לא קבל את הטפול המתאים באותה תקופה, וגם היום אינני משוכנע שצריך היה לעשות את זה כל כך פהר.

6687

ועדת החקירה, ישיבה קי"ט

22.7.74, ישיבה אחר הצהריים

עדי אל"ם טוביה רביב

ר ב י ב :

אני יכול להביא דוגמה נוספת.

מחסיבה חדשה שכל אנשי החסיבה צעירים, בוגרי מלחמת

ההתשה בני 23 - 24, רובם סטודנטים, רובם עדין רווקים. אב כולם, חיילים וקצינים.

מכחינת הרכב כוח אדם, חסיבה מצויינת. כאשר ארגנתי את רשת הקריאה את מרכז הגיוס

שלי, היחה בעיה של פעילי גיוס. אב לא היו לי בחסיבה אנשים בעלי סלפונים בעלי

רכב שיכולתי להשתמש בהם כפעילי גיוס. כחוצאה מזה שהיו צעירים ולא מבוססים.

לא מבוססים לא בעסקים ולא במשפחה, מדי מספר חדשים החליפו חדר שכור,

למדו, והצעתי בזמנו, סליחה אולי אקדים ואומר מספר מלים בקשר לכך.

חסיבות ואיקות אחרות משתמשות באנשים הגמר בקבוצים שאוספים אותם במהירות ויכולים

לתת להם התראה טלפונית והם משמשים כמפיצים להפצת צווי הקריאה.

לי לא נשאר כבר אנשי הגמר. לא היה לאנשי המטכל מה לתת לי מכחינת אנשי הגמר.

ואז הצעתי, מכיון שאני לא יכול לבסס את הגיוס על האנשים שלי, כחוצאה מחוסר

רכב, חוסר סלפונים, ואני הגמר לא קיימים, ואין מספיק, הצעתי להשתמש באנשי

הג"א מסחוז חל-אביב וסענתי שאנשי הג"א, ולא משנה לי מה גילם, אני משוכנע שנכונות

קיימת אצלם, טלפון ורכב יש. ואז אם אני יכול להשתמש במספר אנשי הג"א ל-24 השעות

הראשונות לגיוס חסיבה צעירה כזאת א) אני מרוויח שהטנקיסטים, קציני הטנקים, במקום

להתעסק בהפצה חוזרת ובגיוס חוזר מגיעים יותר מהר למחנה.

ב) אני יכול להשתמש באותם אנשי הג"א, לא כוער לי כלום, גם להפצה חוזרת למחרת

למקומות העבודה של האנשים עד שאני אוסף את כל החסיבה.

הרעיון הזה נראה, החל בספר, היה לפחות שנה לפני

המלחמה, תחילת הספול, לא נגמר עד לפני תחילת המלחמה ולא נגמר עד היום הזה.

קפ"ט

ועדת החקירה, ישיבת קי"ט
22.7.74, ישיבת אחר הצהריים

עד: אל"ם טוביה רביב

ר ב י ב: אני יכול להביא עוד דוגמאות.

היו"ר אגרנט: כן אבל זה לא נובע למשמעה.

ר ב י ב: אני חושב שיש לזה השפעה גם כן.

מכיוון שאם עלי מסילים הגייס את החסיבה

בק+24, ותהיה בק+24 מצוייד ומוכן למלחמה ואגב, במלחמת יום הכפורים

היינו מוכנים. היינו מוכנים לא ב-24ק אלא בפחות.

אבל אני חושב שמי שנותן את הפקודה צריך לתת גם את האמצעים וכשאינם

האמצעים וכמקרה שלי אינם האנשים ואינם האמצעים לפחות צריך לשקול את

ההצעה שלי או של מישהו אחר כדי לפתור את הכעיה הזו. עד היום הזה אינני

יודע למה הכעיהלא נפתרה. אינני יודע למה אי אפשר לקחת אנשי הב"א,

אילו היו אוסרים לי אי אפשר בגלל סכנת הפצת תל-אביב מיד בשעות הראשונות

כשאין מספיק אנשי הב"א, אבל אף אחד לא אמר את זה ואני יודע שיש עודף

אנשי הב"א,

ידין: למה היית כפוף בשנתיים האלה ?

ר ב י ב: הייתי צוף עד יוני 1972 למפקדת גייסות שריון

ומיוני 1972 למפקדת פקוד דרום.

אולי אביא עוד דוגמה. אני עם התחלת הקמת החסיבה התחלתי לקבל ציוד של החסיבה.

התחלתי לקבל ציוד קשר בכמויות. ציוד קשר התחלתי לקבל בסביבות אוגוסט 1971.

לחסיבה מלואים יש תקן כוח אדם, תקן נגדים רסרים שצריכים להחזיק את ציוד

הקשר. אני יודע שאין הישם מספיק רסרים בצה"ל ואין בשום מקום, לי היה

תקן של שלושה רסרים ולא היה לי אף אחד, אבל גם חיילים סדירים לא היו

שיחזיקו את ציוד הקשר. היה סכנאי קשר בודד אחד עם שלב 5, שלב 5 זה שלב

מקצועי, כאשר השלב הסביר זה 9, 5 - 7 - 9, שלב 5 היה צריך להחזיק את

ציוד הקשר.

ועדה החקירה, ישיבה קי"ט

22.7.74, ששיבת אחר הצהריים

6689

ער: אל"ם טוביה רביב

ר ב י ב : ציור הקשר הקשר בשנה וחצי הראשונות היה
מתחל לכל בקורת. הייתי משוכנע שאי כשירותו

של ציור הקשר, הייתי משוכנע שאם תפרוץ מלחמה לא יהיה לנו ציור קשר.
אחרי שיחה עם מפקד הגי"ש עברתי מהגי"ש לפיקוד דרום ללא אנשי קשר,
ללא אף נגד אחד, עם מצב ציור קשר כזה, אני זוכר שיחה ביני ובין
מפקד הגי"ש, כששאל אותי למה את הבחור הזה עם שלב 5 אתה לא מוציא
למבחנים עם שלב 9. אמרתי לו הסיבה היא פשוטה, מכיון שהוא שלוש
פעמים נכשל בשלב 7. אז לא יוכל להגיע לשלב 9.

אני זוכר כשעברתי לפקוד דרום, הודיעו לי
שכאה אלי בקורת קשר מטכ"לית. במידה מסוימת הייתי שמח. אמרתי שיבואו
ימצאו את המצב הגרוע אצלי, ואולי זה יפוצץ את המצב הזה.
האוגדה שלי, כקוד דרום, היו בדעה אחרת. ואז במשך חודש אחד הלבישו
עלי שני רטרסים, עם קומננטקר צמוד, עם 10 טכנאי קשר ותוך חודש העמידו
את החטיבה במצב מצויין א-א. וכא אלי המבקר מטעם חיל הקשר,
סא"ל כל שהוא לא זוכר את שמו, ראש סדור, ובסכום הבקורת אמר,
המצב מצויין. אמרתי לו, חול בעיניים, טעות בידך. לא מצב מצויין
אלא מצב גרוע, מפני שאחה בעזוב, תלך מכאן, אותם שני רטרסים עם
קומננטקר ועשרת אנשים יעזבו אותי, יקח כדיוק חודש ימים שהמצב הגרוע
יחזור כפי שהיה.

זה היה המצב, יש לי עוד דוגמאות, יש לי
דוגמאות למכביר, אולי הדוגמאות שהכאתי זה יותר דוגמאות שאני קבלתי
קקודה והרגשתי קושי רב לכצע בצורה טובה, כפי שצריך. אני משוכנע
שלזה שמוציאים פקודות בלתי ניתנות לכצוע בצורה טובה, ולא נותנים את
האמצעים לבצע בצורה טובה יש לזה השפעה על המסמעת החל מהמח"ט ולמטה,
ככל הדרגות.

ועד החקירה, ישיבה קי"ט

22.7.74, ישיבה אחר הצהריים

עד: אל"ם טוביה רביב

6690

ר ב י ב :

אם הדוגמאות מאימות אני יכול להביא עוד
דוגמאות.

היו"ר אגרנט:

האם היו לך מקרים של קצרים שחרגו מסמכות או
של החפלות כחיילים,

ר ב י ב :

ל א .

היו"ר אגרנט:

או של טרטורים.

ר ב י ב :

אני חטיבת מילואים, אני חושב שבחטיבת מילואים

זה לא יכול לקרות. אצלי לא קרה. אני חושב שאני

הבהרתי את הגישה שלי גם לגבי טפול כחיילים שאני חושב שאף קצין לא היה מרשה

לעצמו לנהוג לא כפי שנהגתם. עוד היה זכור 3 - 4 שנים לפני המלחמה,

באוה תקופה שאני מעריך אוהה שהיתה יותר טובה וברמה גבוהה יותר.

אחר כך המשיכה א.י.

לפני כן י.ע.
א.י.

ועדת החקירה - ישיבה קי"ט
22.7.74 - אחה"צ

העד: אל"ם טוביה רביב

אל"ם רביב אוחס ההגדרות של זכויות וחובות בחייל. זה היה פוגדר שחור על גבי לבן, כחוב, והיתה טובה שבכל מאהל חיילים (מתנה אהלים של חיילים) זה יהיה מודבק על לוח המודעות, כך שכל חייל יכול לעיין בכל רגע שהתחשק לו בזכויותיו ובחובותיו ואני חושב שהיינו מאד צמודים, אם כי אני חוזר באותה תקופה של שנתיים לפני המלחמה היתה הרבה פחות הקפדה גם על חובות וזכויות. אני זוכר תקופה שכהאלוף ישראל טל היה מפקד אג"ש אס הוא בא לבקר באיזה שם שהוא מקום והלוח הזה של חובות וזכויות החייל לא היה מודבק אז אני משוכנע שאותו מפקד המקום קבל נזיפה חמורה מאד אם לא הועמד לדין. בתקופה של שנתיים האחרונות לפני המלחמה אינני יודע אם כל כך הקפדנו שזה יהיה מודבק ויבוצע.

יו"ר אברנט: אני מכין שאחה לא נחקל כחסיכה שלך, חסיבת מילואים, במקרים של החנהגות בלחי הולמת של קצינים?

אל"ם רביב: האם כסעיף זה של החנהגות בלחי הולמת אחת כולל גם כשאדם

נמנע לעשות משהוא כחוצאה מיוחד?

מכוון שאולי מקרים כאלה היו. אולי אני בא בסענות למספר קצינים שלי כניצלו מצב מסויים כדי להתרחק, אין הרבה כאלה, אבל כחוצאה מיוחד, לא כחוצאה מחוסר משמעת. אולי גם זה סיפור - אני זוכר את הרגע בקשה ביותר שלי במלחמה ב-21 לחודש תקפנו את מיסורי (מיסורי זה איזור צפונית לחוף הסינית) אנו היינו הכח היחידי אז בגדה המזרחית, כל היתר עברו כבר לגדה המערבית וקבלנו פקודה להרחיב את ראש הגשר, לא נאמר אבך, כמה להרחיב, לא נאמר עד איפה להגיע אלא להרחיב. לי היו אז שני גדודים מודוליים מאחורי שבת' כבר היו הרבה חללים והרבה פצועים. בשלש ורבע תקפנו ומגדוד אחד שהיה צפנני יותר חוץ כ-3/4 שעה מחוץ 26 טנקים נפגעו 22 והמג"ד עם 4 טנקים נשאר בצומת מסויימת, צומת"אושא לקסיקו" והחזיק בשטח שהוא הצליח לכבוש שהוא לא היה גדול, למרות המחיר היקר. אני קבלתי פקודה להיות מוכן כלילה לחדש את ההתקפה. היתה לי הרגשה מאד לא נעימה, לא היה לי עם מה לחדש. בגדוד השני היו

ועדת החקירה - ישיבה קי"ט

22.7.74 - אה"צ

א.י.

העדה: אל"ם טוביה רביבאל"ם רביב

לי 13 כלים תקינים ובגודל הזה 4. ועוד שנים במפקדה החסיכה. מתוך 22 הסנקים שנפגעו חלקם נשארו בשטח ונשרטו, חלקם נשארו כמצב נסיעה ולאחר שנפגעו חזרו בפינו אחס פצועים גם כן אלה שנשארו בשטח וגם של הצוות של הסנק עצמו. אני עם חסיכה חזרתי למקום של מפקדה עיקרית ושוחחתי עם הסמ"ט שלי ואמרתי מהר ככל האפשר צריך לארגן מתוך הסנקים האלה שנפגעו כמה שרק ניתן עם החורים עליהם, אבל אלה שנשארו כשירים להחזיר אותם ולגבר את המג"ד שלא ישאר עם 4 סנקים בלבד במקום איפה שהוא נמצא. אחרי בדיקה, כעבור כחצי שעה, בא אלי מ"ט מפקדה של אותו הגדוד ואמר שיש 3 סנקים שהם כשירים מבחינת נסיעה וירי למרות שהם פגועים ואפשר לצרף אותם למג"ד, כשירים יכולים עוד לירות, יכולים עוד לנסוע למרות שהם נפגעו. והוא אסף כ-23, 24 אנשי צוות שהם אינם פצועים אבל כולם יצאו מסנקים פגועים, יש כאלה שיצאו פעם שניה, פעם שלישיה, פעם רביעית, והיה אחד שגם פעם חמישית, סנק חמישי פגוע והוא נשאר שלם. והם חוששים לעלות על הסנקים על שלשת הסנקים האלה, הייתי צריך 12 אנשי צוות כדי לאייש את שלשת הסנקים האלה וחששו לעלות לסנקים. אמרתי שאני בא לשוחח אתם, זה היה ב-9 בערב, עם חסיכה, היה כבר חושך, ובהחלה כשניגשתי לא ידעתי מה להגיד להם, ידעתי שזה לא חוסר משמעת. אז כבר כחסיכה היו למעלה מ-100 הרוגים וקרוב ל-200 פצועים והבנתי אותם אנשים שיצאו מסנק שני שלישי רביעי שנפגע ורוצים ממנו שיעלה חזרה על הסנק כשרק לפני שהייתם הוא נפגע פעם אחרונה ופונה לאחור. אני זוכר שניגשתי וכדרך, בהליכתי, חשבתי מה להגיד להם? וכשניגשתי אז שאלתי מי מכם מרגיש את עצמו לא כריא בגופו או בנפשו שירים יד. בהתחלה בהססנות הרים אחד מהם ובעקבותיו הרימו עוד 4. אמרתי להם 5 תצאו החוצה חגשו לרופא, הרופא יספל בכס. אחרי זה שאלתי כל אלה שנשארו בריאים - מי מכין הכריאים לא מוכן לצאה? הרים חייל אחד את היד הוצאתי אותו החוצה וכל היתר איישו את שלשת הסנקים ומ"ט המפקדה שהוא לא הכיר את הסנק ולא היה סנקיסט החיטב על הסנק

ועדת חקירה - ישיבה קי"ס

22.7.74 - אחה"צ

א.י.

הער: אל"ם טוביה רביבאל"ם רביב

הראשון ושלוש הנקיים הצטרפו מיד למג"ד והיו

מוכנים לחדש מיד את ההתקפה בלילה. לשמחתי קבלתי פקודה בטול ולא הייתי צריך לחדש את ההתקפה מכורן שאני חושש שמה/7 נקיים האחרונים לא היו נשארים לי לו הייתי מחדש.

הבאתי את זה לדוגמא כי אינני חושב שהיה מקרה כזה של אי רצון לצאת, היה אולי פחד בשלבים מסויימים, אבל נכונות היתה ועד הסוף.

אולי לחוסר משמעה, אינני יודע, לי אישית היה משונה שחוך כדי המלחמה, מספר פעמים נכנס אלוף הפקוד לרשת החסיבתית שלי ונתן לי פקודות ישירות לי ולא הסתפק שנחן לי את הפקודה אינני יודע למה הוא חשב שגם אני חסר משמעה. לא הסתפק שנחן לי את הפקודה ישירות אלא חזר על זה שלש פעמים בשיטה של... לדוגמא בשלב מסויים נתן פקודה לא לעזוב מקום שנקרא חמדיה, לא לעזוב חו"ס אחורנית אלא לא להצטרף לכוחות הצולחים ולא לעבור קדימה אלא להשאר על גבעה שנקראה חמדיה, ואחרי שחזר שלש פעמים האם אתה מביין "לא לעזוב", אמרתי הכנתי, "לא לעזוב בלי אישור שלי" אמרתי הכנתי ובסוף אחרי שלש פעמים חזר אמר לי "טוביה אני מזהיר אותך, אתה לא יורד אלא אתה נכנס לרשת שלי ומבקש אתה אישית ממני ^{אישור} לעזוב. אמרתי הכנתי. פקודות כאלה תוך כדי המלחמה קבלתי לפחות שלש או ארבע פעמים. זה לא מוכיח משמעה גבוהה.

ידין: זה היה בסיסואציה מסויימת שמפקד האוגדה שלך,

ככה קראנו בעתון, סרב לפלא את הפקודה בקשר עם טלויזיה, עם המקבה הקודם.

אל"ם רביב זה נכון, אבל אני אמרתי למה הוא חשב שגם אני...

ידין: אני רק רציתי לדעת אם זה היה בקונטקסט ההוא?

אל"ם רביב אני לא יודע אם הוא סרב. אני יודע שגם אחרי התקפה

על מיסורי הוא נכנס אלי לרשת, אלוף הפיקוד, ושאל אותי האם אתה תוקף מחדש?

אמרתי שלילי. למה לא? שאלתי אותו האם אתה יודע מה מצבני? אז הוא שאל האם ב-3

שלך (שלש זה מספר הגדוד הקונקרטי הזה) יש לך יותר מ-4 (הכוונה היתה לכלי)

ועדת החקירה - ישיבה קי"ט

22.7.74 - אה"צ

א.י.

אל העד: אל"ם טוביה רביבאל"ם רביב במקרה בדיוק היו 4 אמרתי שלילי ואז ירד מהרשח

ולא נתן לי פקודה לחקוף מחדש מכוון שהבין מה מצבי.

ידין אני רק רציתי לדעת, אתה נחת דוגמא שהוא פקד

עליך ישר ולא באמצעות האוגדה, זה היה לפני זה?

אל"ם רביב כן, זה היה לפני זה. זה היה כ-16 לחדש אחרי

ליל הפריצה כאשר האוגדה שלי, חטיבה 1 של חיים ארז כבר צלחה, חטיבה 2 של

אמנון רשף תקפה, תפסה את ראש הגשר צמוד ליד לתעלה ואני אחרי שעשיתי את החקפת

ההסעיה שעה לפני תחילת ההתקפה לעבר ראש הגשר, נשארתי באבטחה על חמדיה ובתחנת

חמדיה כדי להבטיח את ציר עכביש שהוא יהיה הציר היחיד והוא חשש כנראה שבשלב

מסויים אני אקבל פקודה לצלוח אחרי חיים ארז ונפקיר את ציר עכביש, לא היה

מדובר על זה אף רגע. אז הוא נכנס פעם ראשונה.

ידין בעקבות השאלה של השופט אגרנט בדבר התנהגותבלתי הולמת החשובה שלך הייתה על ^{החטיבה} ~~האוגדה~~ שלך. האם בחור מפקד חטיבה שחי בפקוד

הדרום רוב הזמן (כשנתיים האחרונות לפני המלחמה אני מכין), בגי"ש, האם אתה

ידעת או שמעת על התנהגות בלתי הולמת של קצינים בכלל לאו דוקא בחטיבה כינונים

יותר גבוהים ומעלה?

אל"ם רביב כן. אני צריך לחזור בי. היה מקרה אחד חמור

פאר בחטיבה שלי דוקא, שהתעלפתי מסנו מכוון שזה לא היה בקו הראשון. אינני

יודע אם זה פענין אבל אני אספר אחרו.

יו"ר אגרנט מקרה של התנהגות בלתי הולמת בחטיבה שלך?אל"ם רביב בלתי הולמת אבל לא נוכח אובייב, בלתי הולמת כקצין.

אני אמרתי קודם אולי על רמתם של קציני מטה חטיבתיים, אני בחצי שנה האחרונה

שלפני המלחמה קבלתי קצין חדש לחטיבה. קצין שהוא בא אלי מיחידת

ועדת החקירה - ישיבה קי"ט
22.7.74 - אח"צ

א.י.

הער: אל"ם טוביה רביב

אל"ם רביב

כל שהיא בצפון. קצין [ ] זה בחור נחמד, יפה, כהתחלה עשה רושם טוב ומהר מאד עלינו ש א) הוא אינו יודע את מקצועו [ ]. אני חושב שהייתי מגדיר אותו אם כי אינני יודע אם זו ההגדרה הנכונה, מבחינת תרומתו לחטיבה כאפס. הוא עמד לפני הדחה. בקשנו כ-3 חודשים לפני המלחמה להדיח אותו, אלוף הפקוד לא אישר והוא נשאר בתפקידו. ברבע שהחטיבה התגייסה והכח הלוחם עלו על הכלים, אלה שהיו, וכחוצאה מחוסר כלים, חוסר ברכבים. בעיקר ברכבים (גיפי סיור לא היו נ.נ. לא היו, משאפות לא היו בכמות מספקת) נשארו מאחור במחנה שדה חימן בין 300 ל-400 אנשי מילואים מבוייטים שלא יכולנו להוריד אותם לסיני אתנו. אני זוכר שביום הראשון חוץ כדי הירידה בקשתי אישור לשחרר אותם בחזרה לבתיהם ואמרתי ברבע שנצטרך אותם תמיד נוכל לקרוא להם מחדש. קבלתי חשובה שלילית לא רק בחטיבה שלי אלא בכל חטיבות האוכדה נשארו עודפים כאלה של אנשים. כשראיתי ^{שנשארים} מאחור כ-300 איש ללא מפקדים השארתי את קצין [ ] זה לפקד עליהם. קצין [ ] נשאר במחנה שדה חימן, לא ירד למטה לסיני. שמעתי בהמשך על החנהגות מחפירה של קצין [ ] זה שבין היתר ניצל אנשי מילואים בעלי אמצעים שהם הביאו למחנה כקבוקי ווסקי והשתכר אתם יחד [ ] שחי קצינות הן לוו אותו משני הצדדים שכור כלום מדי יום לחדר שלו כדי שמה פחות אנשי מילואים יראו את מצבו ובמחנה ברור שהיתה חוסר שליטה ואי סדר בצורה מחפירה. ב-6 בנוב'...

מתי זה היה?

יו"ר אגרנט

אל"ם רביב

בכל אוקטובר, ס-6 לאוק'. ב-6 לנוב' בדיוק חודש ימים בגלל זה זה זכור לי, אחרי פקודה ברורה שהוא יירד למטה פעם ראשונה הופעע אצלנו למטה כסיני על החעלה. קצין [ ] זה קראתי לו אלי ורציתי לקבל דו"ח מה מצב הפצועים של החטיבה או הודעות למשפחות שכולות הרי הוא נשאר למעלה, היה לו נוח מדי ערב הוא היה כביח. ואז התחיל לספר לי שאחמול בקרתי את הסמ"ט הפצוע עוד את הפצועים כביח'.. אמרתי רגע, כמה פצועים ראיתי אחמול אמר לי 6. שאלתי

ועדת החקירה - ישיבה קי"ט

22.7.74 - אהה"צ

.א.י.

העד: אל"ם טוביה רביבאל"ם רביב

אוחו כמה פעמים במשך חדש זה ככלל בקרחי פצועים?

, מסתבר שבקר פעם אחת יום קודם אחרי שקבל ממנו פקודה

לרדה למטה ופחד לרדה למטה מבלי שיבקר פצוע אחד או לפחות את הסמח"ט. אז אמרתי לו שכף אגלו יותר לא תדרוך בחטיבה ומשמה עזב את החטיבה, מהסואץ. דווחתי לאוגדה אמרתי לו שלדעתי צריך להעמיד אוחו לבין דין אני יודע שהוא לא הועמד לבית דין אני יודע שהיום הוא קצין כמחוז כל שהוא.

מה שמו?

יו"ר אגרנטרס"נ. אל"ם רביב

החנהגות בלתי הולמת, מקריס נוספים שלא בחטיבה? אני יודע לפחות על מקרה אחד אבל אינני יודע מי האיש אני לא יודע את שמו יודע את דרגתו סרן. וקשה לי לאמר כעת האם בסטנדרטים של הגניבות אחד מהשניים שהיתה תוך כדי מלחמה אם זה נקרא התנהגות בלתי הולמת. אני אספר את המקרה.

סתוך הרזרבות כח אדם שנשארו בשדה תימן 300 וכמה אנשים האלה, בשלב מסויים באמצע המלחמה האוגדה נתנה פקודה להוריד 30 חבלנים, לאסוף חבלנים ולהוריד 30 חבלנים בפקוד קצין מצויידים לעזרת האוגדה. אספו 30 חבלנים אצלי בחטיבה, הושיבו עליהם קצין חלה ציידו אותם בציוד אישי מלא חגור, נשק, מחסניות, תחמושת הכל, ועם אוטובוס הורידו אותם למטה לסטה, לפי פקודת האוגדה. בצופת סטה עזר את האוטו-בוס קצין אינני יודע מי הוא אבל אני יודע שהוא בדרגה סרן ואפר: אחם הגעתם כעת מלמעלה? טוב שהגעתם אנחנו לא צריכין אותם אנחנו באמצע מלחמה. הנה יש אוטובוס איך שכרבע עולה למעלה אבל אנחנו מאד צריכים את החגור, את הציוד ואת הנשק שלכם. לכן, כולם משאירים את החגור ואת הנשק כאוטובוס כפי שזה ואחם עוברים כרבע לאוטובוס השני ועולים למעלה.

לפני כן רשמתי אי
בס

- 41 -

ועדת החקירה - ישיבה קי"ט
22.7.74 - אח"צ
העד: אל"ם טוביה רביב

רכיב (המשך): הקצין אמר "מה קורה אחי?" הוא אמר "או, אותך מחפשים
בחס"ל, לך יש משימה". הקצין ניגש לחס"ל, האנשים ללא הקצין עברו
לאוטובוס הריק, עברו חזרה ל"שדה חימן". הציוד והנשק נעלם.

כעבור שעה - שעתיים הגיע סלפון מהאוגדה "היכן האנשים
שביקשנו? למה לא הורדתם אותם?" האנשים צויידו מחדש, ניתן להם נשק מחדש,
הורדו עוד הפעם. אותו סיפור חזר על עצמו פעם שניה.

פעם שלישיה אחרי שצויידו - הגיעו לאוגדה, אילו הייתה
יודע מי זה הקצין הזה.... אבל אני לא יודע.

אני יכול לספר עוד מקרה. מיד עם כניסת הפסקת האש
לחוקפה החטיבה שלי הצטיידה ברכב שלל שמצאנו כשסת, מכיון שלפני זה פמש לא
היה לנו רכב. בין היתר מצאנו והצטיידנו באמבולנסים חדשים. היו לנו לכל
גדוד אחד, ולמפקדת החטיבה - אחד, ארבעה אמבולנסים חדשים, הרופאים אישיה
שמרו עליהם כתוצאה מלקחי המלחמה. יום ברור אחד, כבר בהפסקת האש, צמוד ל-22
כאוקטובר הגיע אלינו קצין, סרן, לפי הלבוש והתספורת - איש מילואים, אם
חעודה מאמ"ן שכני שהוא מחפש נשק מיוחד, מצרי. ואנחנו מצאנו, מצאנו סל"סים, מאאא
מצאנו מדי טוח מצאנו מכשירי קשר מיוחדים. הוא היה מאושר, הוא אמר "יוצא מן
הכלל, אני חוזר לקחת אותך, אבל כינתיים אני רוצה לעשות סיבוב על האמבולנס
הזה, אני רוצה לברוק אותו". התישב על האמבולנס ונסע ולא חזר לעולט, לא לקח
את הנשק ולא החזיר גם את האמבולנס.

היו"ר אגרנט: הוא לקח את הנשק?

רביב: לא, זה פחות עניין אותו. אבל אלה הם מקרים כודדים.

בניבות רכב באותה תקופה היתה תופעה שהיתה מדי יום,

מתוך ההניונים.

לנדוי: למה אתה מייחס את ירידת רמת המשמעת בשנתיים האחרונות
שלפני המלחמה?

רביב: אני חושב שזה נובע מחוסר הקפדה, בכל הרמות, מכל

הבחינות, חוסר פיקוח, אני חושב שגורם לזה גם מה

סאמרחי קודם - קציני מטה וקצינים אחרים א צעירים מדי, אולי אין לנו ברירה,

וקציני מטה שאינם מוכשרים להפקידם, חסרי נסיון, לאו דוקא בקורסים, אולי

נסיון חיים.

לנדוי: האם זה קשור להרחבת צה"ל, להקמת יחידות חדשות?

רביב: משוכנע שכן.

לנדוי: יש לך איזו חרופה נגד זה?

רביב: אני חושב שכן.

לנדוי: מה החרופה?

רביב: אינני חושב שיש לי חרופה לכל, אבל לחלק יש לי. אני

נאלץ אולי מה לחת דוגמאות של היום, מכיון שאנחנו

חיים במציאות מסויימת, אנחנו כרגע מרחיבים את הצבא וכרגע מבחינה זו לדעתי

המצב הרבה יותר חמור. אני חושב שאם אנחנו היינו רוצים להשיג מצד אנשי

המילואים שלנו אמונה בנו, כצה"ל, ולהעלות את רמת המשמעת, ההענות והנכונות,

את הכל, היינו צריכים לעשות מספר דברים. לדוגמא, וזאת אמרתי כבר בתחילת

השעה, צה"ל היה צריך לדוגמה השנה, אפילו כעה, גם עכשיו לא מאוחר, בכל אמצעי

החקשורת ולהודיע לאנשי המילואים מה מכסימום הימים שצה"ל מחכונון לקחת מאיש

מילואים בשנת עבודה אחת עכשיו. לא משנה ולא חשוב לי, אני אומר, שזה יהיה

הרבה - 90 ימים, אבל לומר "90 יום", שאיש מילואים ידע כרגע שאם הוא מקבל

צו קריאה פעם שניה והוא עושה לעצמו את הסיכום והוא משרת כבר 73 או 78 יום

זה עדיין במסגרת החוק. וכשאומרים לו שמעל ל-90 יום זה לא במסגרת החוק,

אז הוא יכול להתלונן. אבל היום זה לא מוגדר. יש לי הרושם, ואני מרגיש זאת

הערז: אל"ם טוביה רביב

כי אני כרגע מפקד חטיבת מילואים, שאנשי המילואים במידה מסוימת כרגע מרגישים - אם כי אינם צורקים - אבל הם מרגישים כך, שמספר הימים שהם נקראים לשרות זה תלוי באותו קצין קישור, סגן משנה, ששולח לו את הצו, מכיון שהוא לא יודע מה כרגע - שנת העבודה החחילה ב-1.4 ואנחנו עכשיו במחצית יולי - הוא עד היום אינו יודע כמה ימים הוא צריך, הוא יידרש לתת השנה.

דבר שני - להחזיר ולהקפיד מאד, או להחזיר, כי זה קיים, אבל אין ההקפדה ואין ההבלטה - של זכויות וחובת החייל, גם של אנשי המילואים. ולהגיב - ופה אני מתקשה, פה אין לי פתרון - על כל מקרה של חוסר משמעה, ואני מתרכז על אנשי המילואים, כי אני בחטיבה שלי עוסק באנשי מילואים. ואני בחטיבה שלי מאד מקפיד על נושא זה, ואני אומר - קשה לי, כי יש לי קציני מטה שהייתי מגדיר אותם "ילדים". לא שהם לא טובים, הם טובים, אבל הם ילדים.

היו"ר אגרוט: אאאאאאאאאאאא בקשר לזה אני רוצה לשאול: האם יש

בעיות בין אנשי המילואים ובין קציני המטה, שהם הרבה

יותר צעירים? האם יש בעיה כזה?

רביב: יש ש בעיות מכיון שקציני הקישור היום - ואני קודם

דיברתי על קציני מטה, לא ירדתי לקציני קישור - אבל

קציני הקישור שכל אחד מהם מטפל בגדוד, כ-600 איש, 600 אנשי מילואים, כל אחד עם הבעיות שלו. הם קציני שכתוצאה מסיבה כלשהי - אולי הוא נפצע במלחמה - זאת לא צריכה להיות סיבה שלילית, שובך ב"מוגבל" לגבי התפקידים האחרים, ולכן הוא שובך כקצין קישור. הוא לא עבר אפילו קורס שלישיים, הוא לא מוכשר אאא למלא את תפקידו, הוא לא יודע את עבודתו. וקצין כזה, שאולי יש בו את כל הרצון הטוב, את כל הנכונות, אבל הוא לא יודע, אין לנו נסיון, והוא גם לא היה במלחמה עם אותה יחידה, הוא צריך ללמוד את עבודתו חוץ כדי עבודה, ואז ברור שיש התקשויות וברור שיש תשובות לא לענין לאיש מילואים על סכתיים וטיפול

העד: אל"מ טוביה רביב

לא נכון. יש בעיות כאלה.

אולי פחרון נוסף זה להגדיר או להחזיר לצה"ל מה שפעם

היתה ההגדרה איך קצין מחליף תפקידים, רוטציה בתפקידים ואיך הוא עולה בדרגות.

יש לי הרושם שהיום אנחנו עושים את זה, אולי כתוצאה מרהחבת צהל בקצב כל כל

מהיר, מן היד לפה - שם צריך קצין, מיד מחפשים מי פנוי והנה יש לנו קצין אגס.

להחזיר את זה איך שהוא לתלם, את תקופת השרות להחזיר איך שהוא למסגרת, של

תפקיד שנה, שנה וחצי, שנתיים, ולא משנה מה יקבעו - אבל לעמוד על זה. אני

יכול להכשא דוגמה שאני כמח"ט החלפתי בתוקף תפקידי כמח"ט 6 מפקדי אוגדות,

ש-3 מהם מאז המלחמה, כרגע שאריק שרון הלך בא קוטי, קוטי ישב חדשיים - הלך

ובא דובי, דובי ישב חדשיים - הלך, וכרגע אין לי מפקד אוגדה. אז אני הבאתי

דוגמה ממפקדי אוגדות, אבל זה אותו דבר ברמות נמוכות יותר. אני חושב שזה

מכניס, כך אני מרגיש היום, התמרסרות בקצונה. ואני לא חושב שזה התמרסרות

בגלל תנאים לא טובים ואומרים "תהיה העלאה במשכורת - ואז יהיה טוב". לא

זה מה שיקבע, לא זה מה שיסנה. אשאל מה שיסנה הוא - למה האיש הולך, לאן

הוא מגיע. היום השיטה ידועה, שקצינים מאיימים בפרישה ואז הם מקבלים מה

שהם רוצים. וזו לא שיטה, עם זה נשיב לא מורל ולא משמעת. וזה משפיע על אופן

ביצוע תפקידו של אותו הקצין. קצין ממורמר - ולצערי פגשתי הרבה מאד בחקופה

האחרונה - הוא מחטא לא נכון, הוא ממרמר את הסביבה שלו.

לסקוב:

אני רוצה להקריא לך סיכום של הלכי רוח בחדשים

פברואר - מרס. לאחר שאקרא לך אני רוצה שתגיד לי

אם לדברים מסוג אלה התכוונת כאשר דברת על פגיעות במשמעת. אלה הם הלכי רוח

בקורס מ"פ/וואחריו קורס מ"פ/חש"ן. הרמה כמובן של קורס החי"ר היא נמוכה

כמובן משל המ"פ/חש"ן, ומתארם אותם כאנשים שעומדים בסוף תקופת השרות

הסדיר והסתייגו מהמשך של צבא קבע. האנשים של החי"ר הביעו עייפות והתכסאו

"נמאס לנו להיות החייל התורן עם הבעיות שלו" והתכסאו על "המסגרת הצבאית

הער: אל"מ טוביה רביב

הגורמת לצרות אופק". בקבוצה של המ"פים חש"ן היו התכטאיות אחרות. זה בשיחה שהשתתף בה סגן 252 ונתקה מ-217. הם דברו על זה ש"מדכאים יזמות של קצינים ברמות נמוכות" על "צמצום מידת העצמאות של המ"פים", על "חו/טר קומוניקציה בין מפקדים בכירים לזוטרים", על "קונפורמיזם של מפקדים בכירים על חשבון הזוטרים" בתחומי ההסברה הם טוענים ש"המצב הוא טוב, אם כי בענין המסוס הלובי לא קרה שום דבר", זה היה כאותה תקופה. אתה ער להלכי רוח כאלה מאותה תקופה?

רביב: כן.

לסקוב: אתה נפגשת בודאע עם מ"פים ובעלי דרגות אחרות.

רביב: אני חושב שבאמת כך הרגישו אנשים, אני חושב שזה לא השתנה. אני חושב שמרגישים כעת אותו דבר. ואם אפשר - לא נעים לי לדבר על התקופה הנוכחית, זה לא שייך - אני חושב שמרגישים את זה עוד יותר חמור. אינני יודע אם המקום כאן, אם אחס רוצים, מעוניינים, לשמוע על דוגמאות של היום.

לסקוב: זה מחריף עקב העובדה שמפקד נשאר זמן קצר עם הפקודים

שלו? זה מחריף כתוצאה ממחסור במפקדים טובים ברמה

של קציני המטה? או שיש סיבות אחרות?

רביב: אינני יודע. אבל קודם כל ברור שאם מפקד צמוד לחיילים

ונמצא אתם יחד, אז לפחות במסגרת הקטנה שלו זה פחות

מורגש. אני, עד כמה שאני מכיר את החיילים שלי, אני חושב שבחטיבה שלי, שכרגע יש רק הסדירים שמתזיקים אותה, ההרגשה היא טובה. אבל בכל זאת, הם יודעים, הם שומעים, האוגדה יושבת 20 מ' מפני, והם יודעים ושומעים מה נעשה באוגדה שלנו. והם ערים לזה שהנה הוך ארבעה חדשים החליפו מפקד אוגדה שלישי וכרגע עוד אין לנו מפקד אוגדה; והסערים לזה שסגן מפקד האוגדה יושב בביח, נעלב ולא עושה כלום, עכשיו הוא יצא ללימודים, ג'קי, והם שומעים אאאא ויודעים,

הערד: אל"ם טוביה רביב

רב'קי אינו היחיד.

ידין: מה שמן?רביב: אפשטיין.ידין: לא ראינו אותו בביקור?רביב: לא, אז ראיחם אח דובי.ידין: הוא לא היה נוכח.רביב: לא, ברגע שדובי בא הוא הלך.ידין: מיד?רביב: לא, בחוץ חדשיים, כך שההרגשה הזאת לדעתי החריפה.

זה שהם מדכאים יזמה אני חושב שזה נכון, צר לי להגיד

אח זה, אבל אני חושב שזה נכון, אני חשבתי על זה, זה אולי נובע מחוסר נסיון,

חוסר ידע, חוסר נסיון חיים, חוסר ידע מקצועי של קציני מסה, אבל אני חושב

שהיום מפקדים ברמה בכירה נוהגים פקודה שהם הגיעו אליה בהערכה מצב אישי

בלי התיקנות עם קציני המטה.

לסקוב: שולפיס.רביב: אפשר להגדיר את זה כך, אני הייתי מאד מרוגז כאשר

לפני חדשיים - שלושה חדשים יצאה פקודה שאנחנו

מתארגנים אחרת מכהינת זיורדי טנקים ותחמוש השנקים במקרה של מלחמה, והכוונה -

להוציא את התחמושה מתוך הבונקרים, להניח אותם בחוץ מחפורות בשדה.

ידין: אנחנו ראינו את זה.לסקוב: היינו שם, ראינו את זה.

רביב:

אני אישית מאד נגד זה, אני אישית נגד החזקת הייודים כחוך הסנקים. אני מסקר חטיבה, אבל אף אחד לא שאל אותי.

אבל מילא, אני לא נעלב מזה שלא שאלו אותי, אבל אני יודע שקצין החמושת של הפיקוד, בחור שהוא בעל נסיון עם החמושת, רס"ר ותיק, הוא כעת עוזב את הצבא בגלל זה. הוא אומר "שערוריה מה שעושים". אני יודע שגם נניח שזה טוב, נניח שהחזקת זיוודים בחוך הסנקים זה טוב, ונניח שאני, מח"ט 600, איני צודק, אני שיכור ולא יודע מה שמדבר, גם אז לפני שאנחנו ניגשים לדבר כזה אני חושב שהיינו צריכים לעשות איזה שהוא חקר ביצועים, לבדוק איך לעשות את זה הכי טוב. הנה עובדה, בחטיבה שכנה, 421, עשו מחפורת כאשר רוחב המחפורת הוא כזה שרק שני סנקים יעמדו שם ויצטיידו, אין מעבר ביניהם. בחטיבה 600 עשו את זה כבר יותר רחב, שסנק יוכל לעבור ביניהם, אז מישהו היה צריך לבדוק איך לעשות את זה הכי טוב. אני יודע שרק עבודות העפר, וראיתי את ההערכה, וכמציאות זה כודאי יעלה יותר ביוקר, ההערכה היחה בסכום של מליון ו-300 אלף לירות. אני לא חושב שכך היה צריך לעשות. אני לא חושב שזו הנקודה שהיינו צריכים לתקוף אותה כל כך בחריפות מיד אחרי המלחמה. בסך הכל בנושא הגיוס וההתארגנות היינו בדרגות אחרות. לא הייתה היחה בדרג, שלא היחה בדרג, אני עמדתי ב-16+q, אחרי 16 שעות, עם כל הצרות ועם כל הדברים שהיו, הייתי בתנועה. וב-24+q נשאר סנק אחד במחנה, שהוא היה לא תקין, כולם היו בתנועה. אז אינני יודע אם קודם כל מוצדק לתקוף דוקא את זה עכשיו, אם זה מה שכל כך כואב. אכיל נניח שכך. אז אם כן אני חושב שהיו צריכים להשקיע יותר במחשבה, להשקיע יותר במחקר לפני שאנחנו ניגשים לעבודה כזאת ולשינוי כזה. והקצינים האלה, שאתה דיכרת עליהם, מרגישים את זה והם אומרים את זה.

אני לדוגמה טענתי שע"י הוצאת החמושת למחפורות לא

שאני שחוסך כשעות התארגנות, אלא מפסיד, ספק אם אני אעמוד ב-24+q. למה?

העד: אל"ם טוביה רביב

מכיון שאולי יוחר נוח לי להביא את הסנק ע"י עירום החמושת וכרגע שאיש מילואים בא - אז רק לתחמש, מה אני חוסך לי? - אני חוסך לי את הוצאת החמושת שהבונקר והבאתו לסנק, אבל את זה אני בלאו הכי עושה עם הסדיר לפני שאיש המילואים הראשון מתייצב, כך שכאשר איש המילואים היה מתייצב, לפי השיטה הישנה, גם כן היה מוצא את החמושת על יד הסנק, ולא רק החמושת ע"י הסנק, אלא ע"י הסככה, בחאורה, ויכול לעבוד בחושך, עכשיו, ליחידה סדירה זה אולי מתאים שהחמושת תהיה במחפורות, כי בחטיבה סדירה נותנים שריקה ומתחילים לתחמש.

אם הגיוס יהיה כלילה, כ-5 אהה"צ, ואנשי מילואים בודדים יתחילו להגיע בחשיכה גמורה, ואני אחיל להגיד להם, לבודדים שבאים "תלך עוד 800 מ' כחוך שטח וסם מצד ימין תמצא את הסנק שלך. ואז יתחילו לטייל אל הסנק ויתחילו לתחמש בחשיכה, לדעתי זה מעכב את ההתארגנות.

ואז נאמר לי שזה לא בגלל הסיבה שרוצים לגמור להתארגן יותר מהר, אלא בגלל סכנת ה"פרוגים" וה"סקאדים" שיירו על מחנות צהל. אני הייתי כבר מוכן לקבל את זה, הושטים מ"סקאדים" אז צריך למנוע צפיפות. אבל המחפורות עצמן כל כך צפופות. אבל, נניח. אבל אחרי באה הטענה הזאת על סכנה של טילים כעבור שבוע ימים התקבלה הוראה את חטיבה 875 להכניס למחנה "שדה תימן" בחטיבה שלישית, איך זה מתיישב יחד עם הכוונה למנוע צפיפות - לא ברור. כך ששוב אני אומר, החלטות שאינני יודע מ דנו במטה בפיקוד, אם קציני מטה הפיקוד נחננו את דעתם על כך, אבל בודאי שלא התיעצו עם רמות נמוכות יותר ובודאי שלא נעשה שום חקר ביצועים, שום מחקר יסודי יותר. אנחנו מוציאים כספים ואני חושב שאנחנו תורמים שום דבר אף כזה. כך שאני חושב שהלך הרוח הזה היה נכון, ואני חושב שגם היום זה נכון.

היו"ר אגרנט: אנחנו מודים לך על עדותך בנושא המשמעת. אנחנו כנראה

עוד נקרא אותך לתח עדות במלחמה ביחוד בימים 7 ו-8

באוקטובר, החטיבה שלך, אז נשפין אותך פעם שניה לבוא הנה. ואז רצוי שתביא
אתך את יום החטיבה.

ידין: הכוונה היא בעיקר לקרבות של ה-8 בחדש, הקרב המפורסם.

והיינו רוצים שתבוא מצוייד במפות וביומנים, הדגש יהיה

על הנושא הזה.

רביב: אני לא יודע אם יש כל זה.

ידין: מה שיש. יומן החטיבה ישנו?

רביב: ישנו, אבל הוא נוהל... .

ידין: כמו שהוא נוהל הוא ישנו?

רביב: ישנו, אבל אני חושב שיש גם הקלטות של הרשתות.

ידין: גם של החטיבות?

רביב: אינני יודע אם הוא ישנו מימים אלה, אבל אח"כ היה.

ידין: כל מה שיש לך, יומן החטיבה שלך ומפות שיש לך מאז

או ששיחזרת מאז.

לסקוב: אם היו לך תצ"אות.

רביב: למזלי לא.

לסקוב: אם היה לך סיוע אוירי, באיזה תנאים זה נעשה.

ספר עדות אל"ם טוביה רביב